

інформування, організація діяльності учнів, забезпечення своєчасного контролю, оперативне внесення коректив та аналітична діяльність. Така педагогічна технологія соціального управління дозволяє визначити структуру педагогічної діяльності, розставити акценти в методичних питаннях, посприяти прискоренню процесу професійної адаптації молодого вчителя.

Вище викладене свідчить про те, що особливу роль у викладанні дисципліни "Методики виховної роботи", в змістовому аспекті, має відігравати принцип фундаментальності, реалізація якого досягається своєрідним зануренням в предмет виховної діяльності. Головними завданнями такого занурення вважаємо: всебічне вивчення теорії питання, аналіз виховного процесу сучасного конкретного навчального закладу; виявлення педагогічних шляхів удосконалення теорії та практики виховання. А технологія засвоєння педагогічних знань, в основу якої покладені різні рівні інтелектуальної діяльності студентів, дає можливість організаційно оформити таку взаємодію студента з його об'єктом пізнання.

В організаційному аспекті – викладання дисципліни безпосередньо пов'язане з активністю викладача як фахівця з педагогічного супроводу перших самостійних кроків студента – практиканта. А саме: з'ясування мети та визначення завдань професійної діяльності; чітке та системне планування роботи; пошук необхідної навчальної чи наукової інформації та її продуктивне опанування; використання методів дослідно-пошукової роботи для розв'язання поставлених завдань; вироблення власної позиції із приводу отриманого завдання; обґрунтування та захист авторського проекту; здійснення самоаналізу та самоконтролю.

Отже, на сучасному етапі розвитку педагогічної науки, вдосконалення викладання дисципліни "Методика виховної роботи" безпосередньо пов'язане з дотримання певних умов. Так серед них відзначимо:

Змістові: дидактичне обґрунтування планування змісту занять та об'єму матеріалу враховуючи мету та завдання предмету вивчення; виконання завдань здійснюється за індивідуальним проектом та темою-проблемою, яка обов'язково є складовою курсового проектування, бакалаврської (дипломної) чи магістерської роботи; розробка навчально-методичної картки заняття, що передбачає наявність методичних вказівок, алгоритмів, завдань, питань, тем для доповідей та співдоповідей та інших додаткових засобів навчання та контролю знань, умінь, навичок.

Організаційні: педагогічний супровід самостійної роботи студента-практиканта в системі викладач – вчитель – методист; організація практичних занять обов'язково в період педагогічної практики з урахуванням специфіки виховної діяльності навчального закладу.

Використана література:

1. Бех І. Д. Педагогіка успіху: виховні втрати та їх подолання / І. Д. Бех // Позакласний час. – 2012. – № 4. – С. 6-10.
2. Вовк Л. П. Збірник навчальних програм із загальнопедагогічної підготовки: збірник / Л. П. Вовк, О. С. Падалка; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. – 188 с.
3. Козлов І. Ф. Педагогический опыт А. С. Макаренко: кн. для учителя / сост. и авт. вступ. ст. В. М. Коротов. – М.: Просвещение, 1987. – 159 с.
4. Коротов В. М. Развитие гуманистических взглядов и убеждений: кн. для учителя / Виктор Михайлович Коротов. – Самара: Самар. ун-т, 1994. – 103с.
5. Кульневич С. В. От стратегии самоорганизации к тактике личностного воспитания // Известия Южного отд. РАО. – Выпуск II: Личностно-ориентированное образование в контексте культуры. – Ростов н/Д. Изд-во РГПУ, 2000. – С. 13-24.

Аннотація

В статтє рассматривается вопрос усовершенствования преподавания дисциплины "Методика воспитательной работы".

На современном этапе развития педагогической науки усовершенствование преподавания вышеназванной дисциплины непосредственно связано с соблюдением содержательных и организационных требований.

Annotation

In the article the question of improvement of teaching of discipline is examined "Method of an educate work".

On the modern stage of development of pedagogical science the improvement of teaching of discipline is directly related to the observance of rich in content and organizational requirements.

УДК 377.36:008

Шекера Н. Є.

ПРОБЛЕМА ПІДВИЩЕННЯ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ КОЛЕДЖІВ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

У сучасних умовах удосконалення системи вищої технічної освіти ключовим питанням є відродження її культурно-творчих завдань. Необхідність такого оновлення пов'язана з тим, що існуюча система не забезпечує вирішення поставленого завдання – формування культури майбутніх спеціалістів, у якій

поєднуються високий професіоналізм і духовне багатство. Сьогодні чітко усвідомлюється, що освіта й культура, розвиваючись у взаємодії, забезпечують творчий взаємозв'язок моральних, художніх, інтелектуальних якостей особистості, необхідних майбутньому фахівцю. Вихід на нові стандарти загальнокультурної підготовки полягає у вихованні студентів творчого підходу до навчально-виховного процесу.

Сьогодні ця проблема гостро відчувається в багатьох вищих технічних навчальних закладах. Розвиток суспільства та громадських відносин свідчить, що вища освіта повинна готувати майбутнього спеціаліста до виконання як професійних, так і культурних функцій. Саме структура й функції майбутньої професійної діяльності визначають основні напрями загальнокультурної підготовки студентів у процесі викладання різних дисциплін.

Новий підхід у галузі виховання полягає в тому, щоб організувати процес формування особистості спеціаліста з вищою освітою на основі взаємозв'язку, взаємного проникнення всіх видів виховання, покликаних формувати загальну культуру особистості.

Отже, **метою наукової статті** є проаналізувати особливості підвищення рівня загальнокультурної компетентності студентів технічних коледжів.

Історичний аналіз загальнокультурної підготовки студентів вищої технічної школи, що впливав на педагогічні підходи до проблеми становлення особистості, показує наступне. Ця проблема почала обговорюватися в кінці XIX на початку XX ст.ст. у зв'язку з появою нових вищих технічних шкіл. Культурологічні ідеї були тісно пов'язані з розв'язанням проблем формування професійних якостей майбутнього фахівця. Вихованців дореволюційних вищих технічних закладів освіти вирізняли досконале ознайомлення зі своєю майбутньою професійною діяльністю, можливість приймати самостійні інженерні рішення. Проблемою культурної підготовки майбутніх спеціалістів займалися такі вітчизняні діячі як В. І. Вернадський, С. Г. Войслав, В. П. Гринивицький, М. Е. Жуковський, Д. С. Зернов, В. Л. Кирпичов, А. І. Коновалов, Д. І. Менделєєв, В. Я. Олександров, Н. П. Петров, Д. П. Рябушинський та ін. Вони підкреслювали, що у майбутнього спеціаліста повинна бути розвинена здібність "переходити" від одного виду техніки й технології до іншого, схильність до технічної творчості, образотворчої та наукової фантазії.

Ця проблема розглядається також у теоретичних працях В. І. Відгофа, Г. С. Гуна, Т. О. Завершинської, Г. Г. Квасова, А. І. Комарової, М. З. Короткова, Л. М. Попова, матеріалах досліджень О. М. Карпуніної, Н. О. Кильдишової, О. Е. Коротковського, А. В. Нікітіна, А. К. Радзявичюса, Т. М. Синецької, методологічних статтях Л. М. Кадцина, Н. Б. Кирилової, О. І. Половинкіна.

Оскільки вищий технічний навчальний заклад – це лише ланка в ланцюжку соціальних інститутів, де формують культуру майбутнього спеціаліста, тому реформування вищої технічної освіти розглядається як багатоаспектна проблема, яка має важливе соціальне й наукове значення і потребує нового педагогічного мислення, використання сучасних педагогічних підходів та забезпечення гуманітарного впливу на індивідуальний розвиток кожного студента.

Культурний підхід до організації освітнього процесу у вищому технічному навчальному закладі на початку третього тисячоліття розглядається на базисності широких фундаментальних і глибокосистематизованих спеціальних знань. Він спрямований на оволодіння основами правової, політичної, естетичної, професійної культури, бачення перспектив розвитку різних галузей знань, навичок наукової організації дослідження і впровадження у свою майбутню професійно-творчу діяльність, де головними є доцільність, справедливість, гармонія, краса, досконалість.

Під загальнокультурною підготовкою розуміємо процес, у якому єдність змісту, форм, засобів і методів освіти стимулює духовний розвиток майбутніх спеціалістів. Основними завданнями цього процесу є формування базової професійної культури, виховання здатності до сприйняття творів мистецтва, формування високих культурних потреб та інтересу до вдосконалення культури спілкування, визначення свого місця в діалозі культур, а також розвиток культурного самопізнання. А. А. Бахтін стверджував, що "три галузі людської культури – наука, мистецтво й життя – набувають єдності лише в особистості". Усе це вимагає розробки нової системи освіти, яка покликана охопити всі сходи мистецтва, формування високих культурних потреб та інтересу до вдосконалення культури спілкування, визначення свого місця в діалозі культур, а також розвиток культурного самопізнання. А. А. Бахтін стверджував, що "три галузі людської культури – наука, мистецтво й життя – набувають єдності лише в особистості". Усе це вимагає розробки нової системи освіти, яка покликана охопити всі сходи мистецтва, формування високих культурних потреб та інтересу до вдосконалення культури спілкування, визначення свого місця в діалозі культур, а також розвиток культурного самопізнання.

Зміст загальнокультурної підготовки студентів у вищому технічному навчальному закладі, насамперед, відбиває процес прогресивних змін якостей особистості майбутнього спеціаліста. Цей прогрес можливий лише за умови дотримання системності і структурної гнучкості в побудові змісту загальнокультурної підготовки у вищій технічній школі та визначенні системи педагогічного впливу на особистість студента в класичній тріаді – освіта, навчання, виховання, де провідним визнається виховання.

У сучасній концепції вищої освіти містяться два положення, що мають відношення до формування загальної культури особистості: гуманізація та гуманітаризація освіти. Відповідно до першого положення припускається збільшення навчальних годин на дисципліни, пов'язані з підвищенням загальної культури особистості: підключення необхідних для цього компонентів в усі цикли предметів та їх перегляд в одному напрямі, створення неформальної сфери освіти з гуманітаризованим змістом.

Згідно з другим положенням, гуманізація освіти (за Є. Л. Ляховичем) означає глобалізацію в

трансляції культур. При цьому способи і зміст трансляції повинні бути зорієнтовані на сучасне досягнення загальнолюдської духовності, інтелекту й моральності. У свою чергу, соціалізація людини в межах загальноосвітнього процесу повинна бути спрямована на пошук і реалізацію нових способів розкриття і формування його індивідуальних можливостей.

Діяльність суб'єктів педагогічного процесу під час вивчення гуманітарних дисциплін, які сприяють формуванню загальної культури, мотивується їхніми уявленнями про професійні цінності, а тому може спонукатися й управлятися різними формами мотивації, що відрізняються за змістом і рівнем узагальнення. Виділяємо три рівні мотивації, які утворюють єдину систему (за В. А. Якуніним). Першому рівню узагальнення (з точки зору соціальної значущості) відповідає професійна спрямованість – ставлення студентів до обраної спеціальності, що виступає як кінцева мета навчання. Другому рівню відповідають навчальні мотиви – система ставлень до різних аспектів навчального процесу, які є засобом досягнення кінцевої мети. Третій рівень – ставлення до культури, що включає оцінку її важливості для професійної підготовки та вибірково-пізнавального інтересу до неї і також є засобом досягнення кінцевої мети навчання. Таким чином, в ієрархічній системі мотивації студента виявляється його ціннісне ставлення до професії, навчання і культури.

Орієнтиром системи змісту вищої технічної освіти з формування вільно мислячої, творчої особистості майбутнього фахівця як носія духовно-моральної культури є нова концепція вищої технічної освіти, змістовними компонентами якої є фундаменталізація і гуманітаризація.

Висновки. Загальна культура, сформована гуманітарною освітою, передбачає комплекс загальнонаукових, загальнокультурних, художньо-естетичних знань, що складають духовно-моральний та інтелектуальний зміст особистості, за допомогою якого визначаються її життєві інтереси.

В основі сучасних перетворень мають відбуватися зміни, насамперед в освітній сфері, основним принципом яких є підготовка спеціаліста, здатного вдосконалювати свої професійні якості, відтворювати й розширювати свій життєвий досвід, перетворювати матеріальні умови життя суспільства, його культуру, накопичувати і створювати нові цінності. Тому освіта передбачає підвищення рівня культури особистості, її духовно-моральне збагачення. Через систему освіти кожне покоління мусить постійно переходити на більш високі щабелі культури, корелюючи з базовими загальнолюдськими вічними цінностями.

Використана література:

1. Бахтин М. М. Что такое культура. – М., 1990. – 54 с.
2. Библер В. С. Культура. Диалог культур (опыт определения) // Вопр. философии. – 1989. – № 6. – С. 31-42.
3. Библер В. С. Школа диалога культур: введение в программу // Прогнозное социальное проектирование: теоретико-методологические проблемы. – М.: Наука, 1994. – С. 239-252.
4. Крылова Н. Б. Культурология образования. – М.: Народное образование, 2000. – 272 с.
5. Троянская С. Л. Общекультурная компетентность: опыт определения и структурирования // Культурно-историческая психология. – 2008. – № 2. – С. 19-23.

Аннотация

В статье рассматриваются особенности повышения уровня общекультурной подготовки студентов технических колледжей.

Annotation

In the article the features of the increase of the level of general cultural competence of the students of technical colleges are examined.